Stuk **1683** (2002-2003) – Nr. 1

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

28 april 2003

VERZOEKSCHRIFT

over de lerarenkaart

VERSLAG

namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid
uitgebracht door de heren Dirk De Cock en Jos De Meyer

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Gilbert Vanleenhove.

Vaste leden :

de heer Jos De Meyer, mevrouw Veerle Heeren, de heren Luc Martens, Gilbert Vanleenhove ;

de heren Karlos Callens, Julien Demeulenaere, mevrouw Claudine De Schepper, de heer Gilbert Van Baelen ;

de heren Pieter Huybrechts, Julien Librecht, Joris Van Hauthem ;

mevrouw Hilde Claes, de heer André Van Nieuwkerke ;

de heer Ludo Sannen ;

de heer Dirk De Cock.

Plaatsvervangers :

mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, mevrouw Brigitte Grouwels, mevrouw Mieke Van Hecke, mevrouw Ingrid van Kessel ;

de heren Frans De Cock, Karel De Gucht, André Denys, Cis Schepens ;

mevrouw Marijke Dillen, mevrouw Marleen Van den Eynde, de heer Roland Van Goethem ;

de heren Lucien Suykens, Robert Voorhamme ;

de heer Frans Ramon ;

de heer Kris Van Dijck.

DAMES EN HEREN,

1. Procedure

Op 3 februari 2003 diende de heer Koen David bij de voorzitter van het Vlaams Parlement een verzoekschrift in over de lerarenkaart.

Het verzoekschrift werd ontvankelijk verklaard en voor verdere behandeling doorverwezen naar de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid.

De Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid behandelde het verzoekschrift op 3 april 2003. Het verzoekschrift werd vooraf aan de commissieleden bezorgd.

2. Inhoud van het verzoekschrift

De verzoeker vraagt aan het Vlaams Parlement een standpunt in te nemen over een aantal elementen m.b.t. de lerarenkaart. Deze kaart is een voordelenkaart voor alle Vlaamse leerkrachten en werd begin februari 2003 verspreid door de minister van Onderwijs en Vorming.

De verzoeker wijst erop dat er sinds 7 jaar in de schoot van de VZW Onderwijs Service een identiek initiatief bestond met gelijkaardige doelstellingen. Hij klaagt aan dat de Vlaamse overheid plagiërend optreedt en vraagt hieromtrent informatie te verstrekken.

De verzoeker vraagt van het Vlaams Parlement een standpunt in te nemen over de volgende aangelegenheden :

– op welke wettelijke of reglementaire grondslag is de invoering van de lerarenkaart gebaseerd ?

– welke instantie nam deze beslissing en heeft de doelstellingen voor de lerarenkaart geformuleerd ?

– wat is het standpunt van het Vlaams Parlement over deze publiek-private-samenwerking en over de relevantie van het initiatief lerarenkaart met dit standpunt ?

– vindt het Vlaams Parlement het opportuun om een officieel document als de lerarenkaart tot stand te laten komen door middel van fondsen uit publiciteit die in de private sector worden gegenereerd ?

– wat is de volledige kostprijs van het initiatief lerarenkaart voor 2003 ?

3. Bespreking

De heer *André Van Nieuwkerke, waarnemend voorzitter,* merkt op dat de heer Gilbert Vanleenhove op 30 januari 2003 een vraag om uitleg stelde aan de minister van Onderwijs over de lerarenkaart (*Parl. Hand*. Vl. Parl. 2002-2003, nr. C121). Daarbij kwam dezelfde problematiek als gesteld in het verzoekschrift aan bod. Hij stelt voor om het antwoord van de minister op die vraag als besluit te beschouwen bij het voorliggende verzoekschrift.

De heer *Jos De Meyer* vraagt zich af of er zich ondertussen geen nieuwe ontwikkelingen hebben voorgedaan en stelt voor daarover contact op te nemen met het kabinet van de minister van Onderwijs en Vorming.

De *leden* gaan akkoord met het voorstel van de heer Van Nieuwkerke, onder voorbehoud dat er geen nieuwe ontwikkelingen m.b.t. de lerarenkaart zijn gebeurd.

4. Conclusie

De Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid,

na kennis genomen te hebben van :

– het verzoekschrift van de heer Koen David over de lerarenkaart ;

– het verslag van de vraag om uitleg van de heer Gilbert Vanleenhove van 30 januari 2003 tot de minister van Onderwijs en Vorming, over de lerarenkaart ;

– de mededeling van het kabinet van de minister van Onderwijs en Vorming dat er zich omtrent de lerarenkaart inmiddels geen nieuwe ontwikkelingen hebben voorgedaan ;

besluit het antwoord van de minister van Onderwijs en Vorming op de vraag om uitleg van de heer Gilbert Vanleenhove van 30 januari 2003 tot de minister van Onderwijs en Vorming, over de lerarenkaart, als besluit te beschouwen bij dit verzoekschrift en de tekst van de behandeling van deze vraag als bijlage bij het verslag te voegen.

De verslaggevers, *De waarnemend voorzitter,*

Dirk DE COCK André VAN NIEUWKERKE
Jos DE MEYER

BIJLAGE

Vraag om uitleg van de heer Gilbert Vanleenhove van 30 januari 2003
tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming,
over de lerarenkaart

Vraag om uitleg van de heer Gilbert Vanleenhove tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de lerarenkaart

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Vanleenhove tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de lerarenkaart.

De heer Vanleenhove heeft het woord.

De heer Gilbert Vanleenhove : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, parlementsvoorzitter De Batselier heeft een brief ontvangen van de VZW Onderwijs Service. Alle leden van deze commissie hebben er een kopie van gekregen. Ik denk dat ik met mijn vragen de mening vertolk van iedereen.

Mevrouw de minister, de VZW stelt sinds 1996 vooral Vlaamse leerkrachten een kaart ter beschikking voor de prijs van 7 euro. Het is een soort lerarenkaart waarmee leerkrachten kortingen krijgen voor culturele en educatieve initiatieven. Wellicht bestaan her en der nog soortgelijke initiatieven.

Gisteren hebben we het tijdschrift Klasse in de bus gekregen, samen met de lerarenkaart. Daarbij zat ook nog een heel mooi boekje, waarin alle mogelijkheden die deze pas biedt in het lang en het breed worden uiteengezet. Het vormt een indrukwekkend geheel. Het is een bijzonder lovenswaardig initiatief, dat zeker door heel wat leerkrachten geappreciëerd zal worden. U hoort me niet zeggen dat dit een slecht idee is. Leraren hebben de taak cultuur over te brengen, maar dat kunnen ze niet als ze zelf niet participeren aan wat aan cultuur in ons land en daarbuiten aanwezig is.

We moeten daarbij echter wel een principiële kanttekening plaatsen. Een gemeenschap mag toch niet met eigen publieke middelen een goedwerkend privé-initiatief doodconcurreren. Toch gebeurt dit hier ten dele. Er zou vooraf geen contact zijn geweest met de VZW.

Mevrouw de minister, volgens de brief van de VZW is er wel een briefwisseling gevoerd. Hierin liet u weten dat het ontwikkelen van een legitimatiekaart, waarmee leerkrachten zich overal officieel kenbaar konden maken, inderdaad als een kerntaak van het departement Onderwijs werd beschouwd. Die kaart blijkt echter helemaal geen, of toch niet uitsluitend een legitimatiekaart te zijn. Met die kaart kunnen leraren genieten van allerlei voordelen. Ze heeft heel wat raakvlakken met de kaart die door de VZW wordt aangeboden.

De VZW voelt zich gedupeerd en vraagt via de brief een compensatie aan parlementsvoorzitter De Batselier. Ze vraagt concreet of ze een vorm van projectsubsidie op de toekenning van een gedetacheerd leerkracht kan bekomen. Dit zou kunnen gebeuren in de vorm van een tegemoetkoming in het betalen van de weddelast.

Mevrouw de minister, hoeveel van die VIP-kaarten werden uiteindelijk uitgereikt ? Op de vraag wat de precieze voordelen van die VIP-kaarten zijn, hoef ik eigenlijk geen antwoord want we hebben hierover allemaal een keurige brochure ontvangen. Hoeveel kost het VIP-kaartinitiatief op jaarbasis aan de gemeenschap ? Waarom werd er vooraf geen beroep gedaan op de ervaring en kennis van de VZW Onderwijs Service ? Het klopt dat er een briefwisseling is gevoerd, maar niet in de termen die we vandaag hanteren.

Mevrouw de minister, ik spreek me niet uit over de legitimiteit van de vraag om een compensatie. Bent u echter bereid in te gaan op de vraag van de VZW om de geleden schade te compenseren ?

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mevrouw de minister, ik kan mij enkel baseren op wat ik hierover in de pers heb gelezen. Ik heb de brochure waarop de heer Vanleenhove alludeert, tot nu toe niet gekregen. In de krant lees ik dat de leerkrachten in het kapsalon van een of andere school hun haar kunnen laten verzorgen. Als dat klopt, dan moeten we ons de vraag stellen of er niet aan concurrentievervalsing wordt gedaan.

Een school is geen bedrijf en is niet onderworpen aan de wetten die terzake bestaan. Toch bestaat in het onderwijs een regelgeving over activiteiten die kunnen leiden tot ongewenste praktijken. Ik herinner me dat toenmalig minister Coens daartegen is moeten optreden. Dienstverlening deinde soms zeer ver uit.

De overheid wil daar paal en perk aan stellen en slaagt daar in de praktijk ook in. De vraag is alleen of men dit niet opnieuw doorbreekt. Een situatie waarbij iemand die vandaag zijn nagels liet verzorgen in de Dorpsstraat, morgen een beroep doet op de dienstverlening die in een school kan worden geboden, is immers niet denkbeeldig.

Is hier geen sprake van deloyale concurrentie ? Dreigt de overheid hier geen circuit op te starten dat ook aanleiding zou kunnen geven tot zwartwerk ? Het doet me denken aan situaties vroeger in kazernes, waar militairen ook een zachte vorm van zelfbediening kenden en ze tal van klusjes organiseerden. Dat zal wel de bedoeling niet zijn, maar er is terzake enige waakzaamheid geboden.

Als we in die sfeer terechtkomen, dan heb ik ook niet meer het gevoel dat het gaat over waardering. En dat was toch de bedoeling : door middel van die kaart wilde de overheid een zekere belangstelling activeren en ondersteunen, maar ook een maatschappelijke appreciatie uiten. Het is natuurlijk niet door het oprichten van dat soort interne dienstverlening bij voorrang dat die waardering wordt bevestigd. Mevrouw de minister, hoe moet ik dat inschatten ?

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik begrijp de reactie van de VZW natuurlijk ook wel. Ze heeft een dienstverlening op poten gezet die de overheid vroeger niet deed. Nu gaat de overheid dit wel doen en wordt deze VZW overbodig. Ik vind het logisch dat die VZW zichzelf tracht te beschermen en dit ongedaan tracht te maken of er zich minstens in te passen.

Mevrouw de minister, ik heb de brochure al gezien. Persoonlijk vind ik dit een schitterend initiatief. Vroeger was het gemakkelijk zichzelf te legitimeren als leerkracht. Iemands beroep stond immers op zijn identiteitskaart. Nu is dat niet meer het geval en wordt zichzelf legitimeren als leerkracht een stuk moeilijker. De commissieleden die uit het onderwijs komen weten dat dit ontzettend moeilijk is, bijvoorbeeld als men bepaalde musea wil bezoeken, ook in het buitenland. Nu gaat het departement die maatschappelijke positie van leraren legitimeren, door deze kaart.

Ik wil even reageren op de opmerkingen van de heer Martens. Ik heb zelf gedurende 10 jaar les gegeven in een technische school. Toen kon ik daar mijn wagen laten smeren. Dat was natuurlijk interessant. Ik weet niet of dit al dan niet iets te maken had met waardering, maar de leerlingen moesten wagens hebben om te smeren. Je liep misschien enig risico indien je dit liet doen, maar je kon er alleszins je wagen laten smeren. Er was een bakkerij en een slagerij. De producten ervan moesten op een of andere manier aan de man worden gebracht en moesten dus ook worden verkocht.

Mijnheer Martens, ik ben het met u eens dat sommige scholen vaak te ver gingen, maar die kaart lijkt me net het instrument bij uitstek om terug het publiek te bereiken dat gebruik kan maken van die dienstverlening. Die dienstverlening moet er sowieso zijn. Er moeten slachtoffers worden gevonden opdat de leerlingen dingen zouden kunnen leren. Ze mogen de producten die ze maken niet helemaal verloren laten gaan.

De heer Luc Martens : Dat is een waardering voor de leerkracht, dat hij slachtoffer wordt ?

De heer Ludo Sannen : Natuurlijk zijn er risico's aan verbonden, maar dat neem ik er graag bij. Die kaart lijkt me echter net een manier om een situatie in te dijken waarbij iedereen in die bakkers- of slagerswinkel terechtkan. Dat laatste vind ik inderdaad fout, want dat is concurrentievervalsing. Maar nu moet iemand net aantonen dat hij of zij leerkracht is. De groep die van die diensten gebruik kan maken wordt nu duidelijk afgebakend. Dit kan meer voordelen opleveren inzake zwartwerk en het oneigenlijk gebruik, dan nadelen.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de voorzitter, sommige scholen hadden dit systeem al uit eigen initiatief ingevoerd voor hun leerkrachten. Leerkrachten kwamen immers terug uit het buitenland met die wetenschap.

Ik verwijs in dat verband naar de Duitse deelstaten, die leerkrachten een dergelijke kaart geven. In die deelstaten ressorteren de bevoegdheden over onderwijs en cultuur meestal onder één minister. Het is dus gemakkelijker te realiseren dat die minister de opdracht geeft aan musea die leerkrachten met die lerarenkaart binnen te laten als ze aan prospectie doen. Daar gebeurt dat tot ieders tevredenheid.

De heer Vanleenhove heeft ook een punt : misschien is het omdat de overheid zo lang heeft gewacht om dit te doen, dat er een privé-initiatief is ontstaan. Maar dat belet me niet om te zeggen dat ik gelukkig ben met dit initiatief. Ik denk dat de meeste leerkrachten daar al lang op zaten te wachten.

De voorzitter : De heer Suykens heeft het woord.

De heer Lucien Suykens : Mijnheer de voorzitter, ik vind dit een heel goed initiatief. Ik hoop alleen maar dat het departement of het kabinet binnen 2 jaar niet stelt dat een dergelijke kaart eigenlijk ook neerkomt op een soort loonsverhoging. Ik hoop dat de overheid niet zal poneren dat leerkrachten niet zo'n aanzienlijke loonsverhoging mogen vragen, daar ze toch al wat hebben gekregen.

De heer Gilbert Vanleenhove : Dat zal van de regering afhangen.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, deze kaart wordt uitgereikt aan alle leerkrachten in het basis-, secundair en hoger onderwijs. In totaal gaat het over 172.000 exemplaren.

Met de lerarenkaart kunnen leerkrachten zich officieel als leerkracht legitimeren in binnen- en buitenland. De houders van de kaart kunnen gratis toegang of korting krijgen in 173 Belgische musea en 23 natuur- en milieueducatieve centra. Ze zijn welkom op try-outs en premières van een twintigtal kinder- en jeugdtheaters en kunnen het aanbod leren kennen van 68 technische en beroepsscholen. Daarnaast bieden tientallen boekhandels en computerzaken een korting aan en kunnen leerkrachten genieten van een voordelig abonnement op sommige kranten en tijdschriften.

Het aanbod zal in de toekomst nog worden uitgebreid en geactualiseerd. Die aanvulling zal een permanent gegeven vormen. Alle leerkrachten krijgen een brochure met het huidige aanbod. Dat is de brochure waarover u daarjuist sprak. Op de site kunnen ze het volledige aanbod vinden en uitkiezen wat het meest geschikt is voor hen en hun leerlingen.

De kostprijs is vrij gering per personeelslid. Het drukken en verspreiden van de kaart en van de brochure kost minder dan een postzegel omdat de kaart en de brochure worden verspreid via het onderwijsblad Klasse. Daar houdt één fulltime equivalent personeelslid zich met de kaart bezig. De kosten voor de site zijn ook vrij beperkt en worden uiteraard over meerdere jaren gespreid. Het totale kostenplaatje is als volgt.

Er zijn 172.000 exemplaren. De productie van de kaart zelf kost 21.339 euro. De productie van de brochure kost 19.890 euro. Het versturen van de kaart en de brochure – onder blister, samen met Klasse – kost 6.838 euro. De totaalprijs voor de productie en de verzending van 172.000 kaarten en brochures bedraagt 48.067 euro, zijnde 0,28 euro per exemplaar. De kosten voor alles wat samenhangt met de website bedragen 15.300 euro. Inzake personeel heb ik de situatie al aangegeven. Het beheer van de lerarenkaart is toevertrouwd aan de redactie van Klasse, waar één fulltime equivalent aan de lerarenkaart werkt. Eigenlijk gaat het om enkele mensen, die echter ook nog een aantal andere taken opnemen binnen Klasse.

Ik geef ook de reden waarom er geen beroep werd gedaan op de ervaring en de kennis van de VZW Onderwijs Service. Ik ben op zoek gegaan naar de goedkoopste en de meest efficiënte wijze om deze kaart te realiseren. Daarvoor werden allerlei mogelijkheden onderzocht. We zijn daar dus wel al een tijdje mee bezig. Er werd wel degelijk ook gesproken met de VZW Onderwijs Service, maar uit de gesprekken bleek

dat de goedkoopste en meest efficiënte manier erin bestaat om het initiatief door het departement Onderwijs zelf te laten realiseren.

Binnen het departement is de redactie van Klasse al meer dan 12 jaar gespecialiseerd in communicatie met de doelgroep leerkrachten. Zij kunnen het adressenbestand beheren en hebben een grote deskundigheid opgebouwd in het organiseren en ondersteunen van honderden acties en initiatieven voor leerkrachten. Daarvoor werken ze tot ieders tevredenheid al jarenlang samen met een zeer breed netwerk van honderden organisaties, diensten en instellingen.

Daarom heb ik Klasse gevraagd om dit initiatief uit te werken. Deze mensen zorgen ook voor de continuïteit in de aanpak en de communicatie ervan. Dit is wel degelijk een voorbeeld van behoorlijk bestuur. Alles wat gebeurt inzake die lerarenkaart, is gecentraliseerd bij Klasse, dus niet bij het departement zelf.

Er zijn talrijke aanbieders van dergelijke kaarten. Het is onder andere om de wildgroei ervan tegen te gaan dat er nu een officiële kaart is. Die kwam er trouwens op uitdrukkelijk verzoek van talrijke leerkrachten en organisatoren. Ik geef enkele voorbeelden van de verschillende bestaande kaarten. Er is de Carte Prof, er is de OnderwijsClub-kaart en er is ook de BOCO-kaart. Deze laatste kaart geldt voor de leerkrachten in het Brusselse Gemeenschapsonderwijs. Daarnaast zijn er nog talrijke kaarten die inrichtende machten of schoolbesturen op eigen initiatief voor hun personeel aanmaken.

Ik zie niet in op welke basis deze of andere initiatieven aanspraak kunnen maken op een schadevergoeding. De lerarenkaart is een officieel, nuttig en goed instrument, want ze draagt bij tot de algemene waardering voor het beroep van de leerkracht. Het is de taak van de overheid om de leerkrachten minstens van een officiële legitimatiekaart te voorzien, met het stamboeknummer van de werknemer.

Een dergelijke kaart hoort mijns inziens ook gratis te zijn. Dat is namelijk niet het geval met de andere initiatieven die ik net heb vernoemd. De OnderwijsClub-kaart kost bijvoorbeeld 9 euro. Mijns inziens is er geen deloyale concurrentie verbonden aan deze kaart zolang alles uiteraard binnen het kader van de regelgeving gebeurt.

Mijnheer Suykens, als het van mij afhangt, zal ik binnen enkele jaren niet zeggen dat dit een loonsverhoging is. Ik weet echter niet wie op dat moment hier het woord zal voeren.

De voorzitter : De heer Vanleenhove heeft het woord.

De heer Gilbert Vanleenhove : Mevrouw de minister, die laatste opmerking was natuurlijk wel belangrijk, maar helaas bent u niet de enige die over onderwijs spreekt in een regering.

Ik hoor u inderdaad een aantal andere organisaties opnoemen die ook dergelijke initiatieven verspreiden. Is daar contact mee opgenomen ? Wij wisten dit namelijk alleen maar van de VZW Onderwijs Service omdat die zo assertief was ons aan te schrijven.

Minister Marleen Vanderpoorten : Die onderhandelingen zijn niet door mij gevoerd, maar wel door de mensen van Klasse. Die hebben inderdaad verscheidene organisaties gecontacteerd. Als u wilt weten welke dat precies waren, kan ik dat wel laten opvragen bij de mensen in kwestie.

De voorzitter : Het incident is gesloten.